

Õiguskantsler

Teie 14.11.2016 nr

Meie 15.12.2016 nr 6-2/161430/1605180

Lasteaia erirühma õpetaja abi puhkus

Lugupeetud avaldaja

Küsisite õiguskantslerilt, kas on õiguspärane, et lasteaia erirühma õpetaja abi puhkus on 28 päeva, kuid õpetaja ja teiste erirühma lastega töötavate spetsialistide puhkus on 56 päeva.

Analüüsinud vastavaid õigusakte, leian, et õpetaja abidele kehtestatud lühem puhkus võrreldes õpetajate ja teiste erirühma töötajatega on põhiseaduspärane.

Töölepingu alusel töötavate isikute puhkuse saamise alused on reguleeritud [töölepingu seaduses](#) (TLS). TLS § 55 järgi eeldatakse, et töötaja iga-aastane puhkus on 28 kalendripäeva (põhipuhkus), kui töötaja ja tööandja ei ole leppinud kokku pikemas põhipuhkuses või kui seadus ei sätesta teisiti. Seega on seaduses toodud reegel, millest võib teha erandeid. Õigust erandit nõuda samas ei ole.

Riigikogu on otsustanud, et haridustöötajatel võib iga-aastane puhkus olla kuni 56 kalendripäeva (TLS § 58 lg 1). Riigikogu pole siiski ise määranud, millisel ametikohal töötades on tavapärase 28 päevaga võrreldes pikem puhkus ja millisel ametikohal on see kuni 56 kalendripäeva, vaid on volitanud Vabariigi Valitsust need ametikohad määrama (TLS § 58 lg 2). Kuigi seadus võimaldab Vabariigi Valitsusel kaaluda ja otsustada, kellele pikemat põhipuhkust anda, ei või Vabariigi Valitsus teha meelevaldseid otsuseid, vaid järgida tuleb Eesti Vabariigi põhiseaduse § 12 lg 1 tulenevat üldist võrdsuspõhiõigust.

Olenemata sellest, kas õpetaja abi töötab lasteaia erirühmas, ei ole Vabariigi Valitsus arvanud õpetaja abisid haridustöötajate hulka, kellel on üldjuhul kehtivast 28-päevasest põhipuhkusest pikem puhkus.¹ Eesmärgiks, miks tagatakse lasteaia erirühma õpetajatele jt määruses nimetatud haridustöötajatele pikem puhkus kui õpetaja abidele, võib olla vajadus kompenseerida vastutusrikast ja keerukat tööd erivajadustega laste õpetamisel ja kasvatamisel ning motiveerida neid erirühmas töötama.

Kuigi nii erirühma õpetajad jt määruses nimetatud haridustöötajad kui õpetaja abid teevad kõik lastega tööd, ei ole nende töö sisu, sh iseseisev otsustupädevus, sama. Haridustöötajad

¹ Vt Vabariigi Valitsuse 25.06.2009 määruse nr 112 „[Haridus- ja teadustöötajate ametikohtade loetelu, kus antakse kuni 56 kalendripäeva põhipuhkust, ja puhkuse kestus ametikohtade kaupa](#)“ § 2.

vastutavad kogu rühmas läbiviidava õppe- ja kasvatustöö sisulise planeerimise ja läbiviimise eest kooskõlas lasteaia õppekavaga. Töö hariduslike erivajadustega lastega nõuab spetsiifilisi oskuseid ja teadmisi ning on pingelisem ja keerukam, kui tavarühmas. Et nende ülesannete täitmine oleks võimalik, on õpetajatele jt haridustöötajatele kehtestatud mh [kvalifikatsiooninõuded](#) ning nende kutseoskuste, kutsemeisterlikkuse ja nende kvalifikatsioonitaseme üle otsustamiseks korraldatakse atesteerimisi vastavalt [koolieelse lasteasutuse seaduse](#) (KELS) § 22 lg 5.

Õpetaja abid kuuluvad KELS § 20 lg 1 järgi koolieelse lasteasutuse personali hulka, ent KELS § 22 lg 1 nähtuvalt ei kuulu nad pedagoogide hulka. Õigusaktid ei sätesta õpetaja abide kvalifikatsiooninõudeid, samuti ei ole seaduse tasandil sätestatud, mis on õpetaja abi töö sisu koolieelses lasteasutuses, sh erirühmas. Seega sõltub suuresti konkreetsest lasteaiast (töölepingust ja ametijuhendist), milline vastutusala on õpetaja abil. Haridus- ja Teadusministeeriumilt saadud [info](#) kohaselt on õpetaja abidel mitte niivõrd pedagoogiline roll (vahetu õppe- ja kasvatustöö otsese läbiviimise kohustus ja vastutus), vaid pigem abistav funktsioon nii pedagoogilises töös kui ka muude ülesannete täitmisel. Ministeerium selgitas, et 2012/2013. õppeaasta temaatilise riikliku järelevalve tulemustest nähtuvalt on õpetaja abi põhilisteks tööülesanneteks lasteasutuses eelkõige rühmaruumi puhtuse tagamine, toitlustamise korraldamine, laste abistamine riietumisel. Vähem kasutatakse õpetaja abisid pedagoogilises rollis. Samas kasutatakse õpetaja abisid nendes rollides, kus tuleb kindlustada laste turvalisus (nt jalutuskäigud väljaspool lasteasutuse territooriumi).

Vabariigi Valitsuse otsus võimaldada pikemat puhkust üksnes õpetajatele jt haridustöötajatele on seega põhjendatud sellega, et kuigi väga oluline, ei ole õpetaja abide töö sisu siiski nii vastutusrikas, pingeline ja erioskusi nõudev kui erirühma õpetajatel jt haridustöötajatel.

Vaatamata eeltoodule pole keelatud leppida lepingus kokku õpetaja abide tavapärasest pikema põhipuhkuse osas. Kuna inimesel võib olla üksinda keeruline seadusega võrreldes soodsamat töölepingut sõlmida, siis üheks võimaluseks on sõlmida kollektiivleping kohaliku omavalitsuse kõigi lasteaegade töötajaid koondava ühingu ja kohaliku omavalitsuse vahel või ka ühe lasteaia töötajate esindaja ja kohaliku omavalitsuse vahel (vt [kollektiivlepingute andmekogu](#)). Täpsemat infot kollektiivlepingu sõlmimise kohta leiate [kollektiivlepingu seadusest](#).

Loodan, et selgitus on Teile abiks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Aigi Kivioja 6938428; Aigi.Kivioja@oiguskantsler.ee